

Beginnend *Bijbellezen*

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

4. De wereld vóór de zondvloed

Lezen: Genesis 5 en 6

Wat we uit geslachtsregisters kunnen leren

In de hoofdstukken 4 en 5 van het boek Genesis vinden we de eerste geslachtsregisters in de Bijbel. Later volgen er nog veel meer. Ze lijken saai om te lezen, maar toch zijn ze belangrijk omdat ze ons veel te vertellen hebben. Dat moet ook wel, want anders zou God het niet nodig gevonden hebben ze te laten bewaren voor mensen die in later tijd zouden leven. Wat vertellen deze eerste geslachtsregisters, zeg maar stambomen, ons dan? Het antwoord kunnen we vinden door te zoeken in de Bijbel naar wat er allemaal wordt gezegd over de mensen die we in Genesis tegenkomen. Zo zullen we zien hoe belangrijk dit boek is om Gods plan en werk met mensen te begrijpen.

Wat opvalt, is dat het eerste geslachtsregister over Kaïn en zijn nakomelingen gaat. Dus over hen die weg zijn gegaan van de plaats waar God met de mensen spreekt. En we zien dat erbij wordt verteld wat hun menselijke kunnen en prestaties waren. Kaïn bouwde een stad, Jabal was een bewoner van tenten en was veehouder, Jubal was muzikant, Tubal-Kaïn was smid. Verder wordt van Lamech verteld dat hij gewelddadig was: “Wie mij verwondt, die sla ik dood”, schepte hij op tegen zijn vrouwen.

Zulke dingen zien we in de veel langere lijst van nakomelingen van Set niet. Daar worden de leeftijden genoemd waarop hun erfgenaam werd geboren en waarop zij overleden. We zien dan dat zij zeer lang leefden: 777-962 jaar, op één uitzondering na, waar we zo naar zullen kijken.

We lezen bij de nakomelingen van Kaïn niets over of en hoe zij God dienden. Daaruit en uit wat verder in dit deel van Genesis wordt verteld, mogen we afleiden dat dit niet zo was. Ze hadden niet alleen hun voorouders, Adam en Eva, verlaten, maar ook de God die hen maakte. In het vorige artikel zagen we al dat Set in de plaats kwam van de vermoorde Abel. Eva zag hem als een gave van God. Verder wordt er iets opmerkelijks gezegd: “Toen God Adam schiep, de mens, maakte Hij hem zo dat hij leek op God”. En dan over Set: “Toen Adam 130 jaar was, verwekte hij een zoon die op hem leek, die zijn evenbeeld was. Hij noemde hem Set”. In een ander geslachtsregister, dat van Lucas in het Nieuwe Testament, staat dat Set was “de zoon van Adam, de zoon van

God”. Omdat Adam geen menselijke vader had, kon hij inderdaad niet anders dan de zoon van God zijn. Maar Set had een menselijke vader, en was dus niet de zoon van God op de manier zoals Adam was. Bovendien was er door de zonde iets veranderd in de verhouding tussen God en mensen. Maar als Set de zoon was van “de zoon van God”, had hij wel de kenmerken van zijn vader en dus ook van God. Daarmee kan bedoeld zijn hoe hij eruit zag, maar ook welk karakter hij had. Eén van zijn karaktereigenschappen was dat hij zich afhankelijk stelde van God, op Hem vertrouwde, Hem diende. Dat zien we in een onopvallend regeltje, als verteld wordt over de tijd dat Set zijn zoon Enos krijgt: “In die tijd begon men de naam van de HEER aan te roepen”. Deden ze dat daarvoor dan niet? Jawel, maar er waren nu speciale redenen voor: in de eerste plaats de moeite die het kostte in het levensonderhoud te voorzien, en (later?) kennelijk ook de jaloezies en gewelddadigheid van andere mensen.

Henoch

We zagen al dat Lamech een wraakzuchtig man was. Als de geslachtsregisters van Kaïn en Set in tijd een beetje gelijk lopen, leefden deze Lamech en een nakomeling van Set die Henoch heette in dezelfde tijd. Dit is de man die als enige niet zo lang leefde: 365 jaar. Wat was hij voor een man en waarom leefde hij korter dan zijn (voor)ouders en nakomelingen? In Genesis wordt van hem verteld: “Henoch leefde in nauwe verbondenheid met God; aan zijn leven kwam een einde doordat God hem wegnam”. We komen zijn naam nog twee keer tegen in de Bijbel. In de brief aan de Hebreeënen worden veel mensen uit het Oude Testament genoemd die echt geloofden in God, en daar vaak hun leven voor over hadden. Zo ook deze Henoch: “Door zijn geloof werd Henoch naar elders overgebracht, om niet te hoeven sterven; hij werd niet meer gevonden, omdat God hem had weggenomen. Hij stond immers vóór zijn opneming bekend als iemand in wie God vreugde vond”. Nu denken veel mensen dat met ‘wegnemen’ en ‘opnemen’ bedoeld wordt dat Henoch naar de hemel ging. Maar in hetzelfde hoofdstuk staat van al deze gelovigen: “zij allen zijn in geloof gestorven ...”; dus ook Henoch. Wat kan er dan gebeurd zijn? De oplossing zit in het eerste dat deze brieven schrijver zegt: hij werd door God ergens anders naartoe gebracht. Waarheen dan? Waar hij niet meer gevonden kon worden. Door wie en waarom niet? In de Bijbel komen we nog twee mensen tegen die door God naar een andere plaats in het land werden gebracht: in het Oude Testament Elia, omdat zijn taak erop zat en zijn leven gevaar liep, en Filippus, die had gedaan wat God van hem vroeg en ergens anders een taak kreeg. In de brief van Judas lezen we iets dat ons kan helpen te begrijpen wat er met Henoch aan de hand was: “Henoch zei: ‘Ik zie de Heer komen met zijn heilige tienduizendtallen om over allen zijn vonnis uit te spreken; alle goddeloze zondaars zal Hij veroordelen voor alle goddeloze daden die ze in hun goddeloosheid bedreven hebben en voor de harde woorden waarmee ze Hem hebben beledigd’”. Henoch was dus een profeet, die het oordeel van God over de god-

deloosheid van de mensen van zijn tijd aankondigde. Denk je dat die mensen dat leuk vonden? Uit wat we over het volk Israël in de Bijbel lezen, weten we dat ze profeten die zulke boodschappen doorgaven gevangen zetten of vermoordden. Het leven van Henoch liep dus ernstig gevaar, en omdat God niet wilde dat hij op brute wijze vermoord werd, heeft Hij hem op een andere plaats op aarde verborgen, totdat hij een natuurlijke dood stierf.

Het is overigens interessant dat zijn zoon de oudste mens werd die ooit geleefd heeft. Wie al die leeftijden eens op een rijtje zet, zal zien dat Metusalach, de zoon van Henoch, en Lamech, zijn kleinzoon, kort na elkaar gestorven zijn. Dat was net vóór het moment van het oordeel waarover God door Henoch had gesproken. Het oordeel dat we nu kennen als de 'zondvloed'.

De mensen worden steeds slechter

Hoe moeilijk voor de mensen in die tijd was om voldoende voedsel te verbouwen, is te zien in wat Lamech (dit was een andere man dan die uit de lijn van Kaïn) zei, toen zijn zoon Noach werd geboren: "Deze zoon zal ons troost geven voor het werken en zwoegen dat ons deel is omdat de HEER het akkerland heeft vervloekt". Dat was één ding, maar er was nog iets helemaal misgegaan: de meeste mensen hielden geen rekening met God en deden waar ze zelf zin in hadden: "De HEER zag dat alle mensen op aarde slecht waren: alles wat ze uitdachten was steeds even slecht". En het is nu eenmaal zo, dat niet iedereen zijn zin kan krijgen zonder het belang van anderen te schaden. Daarom gunden ze elkaar het licht in de ogen niet, en moorden waren aan de orde van de dag: "De aarde nu was verdorven voor Gods aangezicht, en de aarde was vol geweldenaar". Er was bijna niemand meer over die leefde naar Gods wil. Hoe kan dat, zou je zeggen, als Set zoveel nakomelingen had. Ook het antwoord daarop is te vinden in dit hoofdstuk 6 van Genesis.

De twee groepen mensen

In de eerste zes verzen worden twee groepen mensen genoemd. De eerste is 'de mensen'. En er wordt van hen verteld dat de vrouwen van deze 'mensen' heel mooi waren. Kennelijk waren ze veel mooier dan de vrouwen van die andere groep, want ze kozen liever die vrouwen dan de vrouwen uit hun eigen groep. Die groep wordt in de ene Bijbel 'zonen van God' en in de andere Bijbel 'goden' genoemd. Eigenlijk is dat laatste beter als je naar de taal kijkt waarin Genesis is geschreven: het Hebreeuws. Door te spreken over 'goden' kunnen we beter uitleggen wat er aan de hand is. Dat woord in het Hebreeuws (*elohim*) wordt in de Bijbel gebruikt voor God, maar ook voor allen die in zijn naam spreken of werken. Dat kunnen engelen zijn, maar ook mensen. De rechters in Israël werden bijvoorbeeld ook 'goden' genoemd. Vaak wordt gezegd dat hier in Genesis engelen worden bedoeld, maar dat is dus niet de enige mogelijkheid. Het is ook niet logisch. God vond niet goed wat er gebeurde, maar wie zou dan de schuld hebben? Dat zouden dan toch die 'goden' moeten

zijn, want zij zijn het onderwerp omdat zij de vrouwen kozen die zij maar wilden. De Heer Jezus zei later dat engelen helemaal niet trouwen; dus er worden dan ook geen engelen bedoeld. Het probleem was dat de mannen die afstamden van Set, en waarvan je zou verwachten dat zij God dienden, trouwden met vrouwen die helemaal niet in God geloofden. Zoiets heeft meestal tot gevolg dat die mannen dan op den duur ook niets meer aan hun geloof doen. Maar vooral de kinderen werden niet opgevoed in het geloof. Als dat zo door zou gaan, en de twee groepen doorgingen met zich te vermengen, zou er niemand meer overblijven die in God geloofde. God ‘veroordeelt’ dan ook mensen: “Toen dacht de HEER: Mijn levensgeest mag niet voor altijd in de mens blijven, hij is immers niets dan vlees; hij mag niet langer dan honderdtwintig jaar leven”. Om dit te begrijpen moeten we even verder kijken in Genesis. En wat zien we daar? Dat de mensen waarover wordt verteld veel ouder werden dan 120 jaar. Pas later werden de mensen minder oud. Dus dit ‘oordeel’ werd uitgesteld, of er werd iets anders mee bedoeld, namelijk dat God de mensen nog 120 jaar gaf om anders te gaan leven, en dat dan zijn geduld op zou zijn.

Noach

Eén man was gelukkig anders dan alle andere. Dat was Noach, waarvan zijn vader Lamech bij zijn geboorte de hoop had uitgesproken dat hij een ‘verlosser’ zou zijn. Van hem wordt gezegd: “Noach was een rechtschapen man; hij was in zijn tijd de enige die een voorbeeldig leven leidde, in nauwe verbondenheid met God”. Omdat zijn vader en grootvader dat ook deden, moet hier bedoeld zijn: na hun overlijden. God vertelde hem van zijn plan om een einde te maken aan de toestand door middel van water, heel veel water. Maar als God de hele aarde onder water zou zetten, bleef er niets meer van zijn schepping over. Daarom had Hij een ‘reddingsplan’ bedacht, waarvoor hij Noach vroeg dit uit te voeren, en wel door een boot (ark genoemd) te bouwen waarin van alle dieren een paartje een plaats moest krijgen, en natuurlijk hijzelf en zijn gezin; en misschien al die mensen die zich nog zouden bekeren tot God. Want God liet de aarde natuurlijk niet zomaar onder water lopen. Hij geeft mensen altijd de gelegenheid zich te bekeren, door hen lang van tevoren te vertellen wat Hij gaat doen. In het geval van Noach op twee manieren: door woorden en door het bouwen van die reusachtige boot. Petrus noemt Noach in één van zijn brieven “de prediker van de gerechtigheid”. Hij was dus een prediker, zowel van oordeel als van de mogelijkheid daaruit gered te worden. Het bewijs dat redding mogelijk was, was die zichtbare ark, die geloof vroeg: van Noach en van de mensen die de bouw dag na dag zagen vorderen: “Door zijn geloof bouwde Noach, toen hem te kennen was gegeven wat er zou gebeuren, nog voordat dit voor iemand zichtbaar was, gehoorzaam een ark om daarmee zijn huisgenoten te redden. Zo veroordeelde hij de wereld ...”. Hoezo veroordeelde hij de wereld? Omdat helaas niemand van al die mensen, die hem hoorden en de ark zagen, zich bekeerde. Hun plek in de ark bleef leeg.....

J.K.D.